
Dve Gorici - eno mesto, Ena Gorica - dve mesti

Author(s): Vinko TORKAR

Source: *Urbani Izziv*, No. 14, INOVATIVNO MESTO (november 1990), pp. 51-52

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44179955>

Accessed: 26-09-2018 08:01 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Vinko TORCAR

Dve Gorici - eno mesto Ena Gorica - dve mesti

Gvardiančič versus Ravnikar

Med prvo urbanistično zasnovo Nove Gorice na solkanskem polju (B. Gvardiančič) in Ravnikarjevo, po kateri se je mesto začelo graditi, je razlika predvsem v tem, da v drugi zasnovi zazija 300 metrov širok prazen pas ob meji.

Gvardiančičeva zasnova je grajena v prepričanju o bodoči združitvi obeh Goric. Nova Gorica bi tako predstavljala le novejši del Velike Gorice. Celotno novo mesto (oz. "soseska") je zasnovano ob glavni mestni osi, današnji Erjavčevi ulici, ki povezuje obe mesti in omogoča kasnejšo združitve v eno mesto.

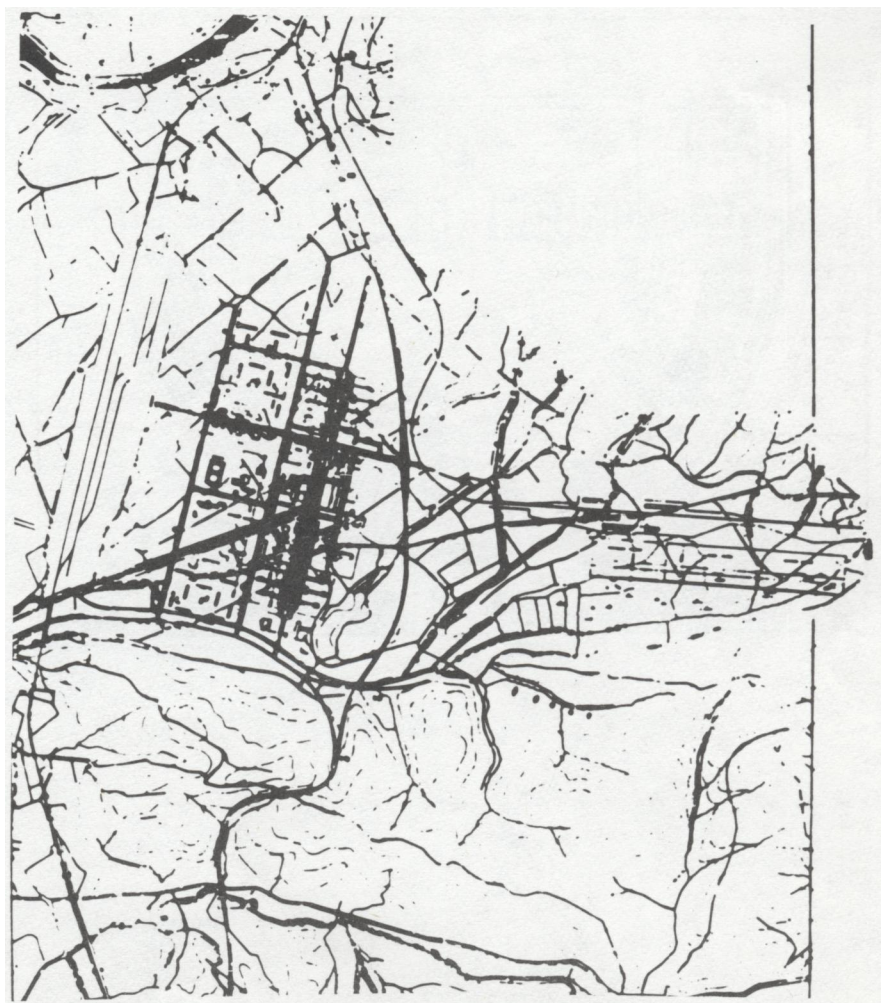
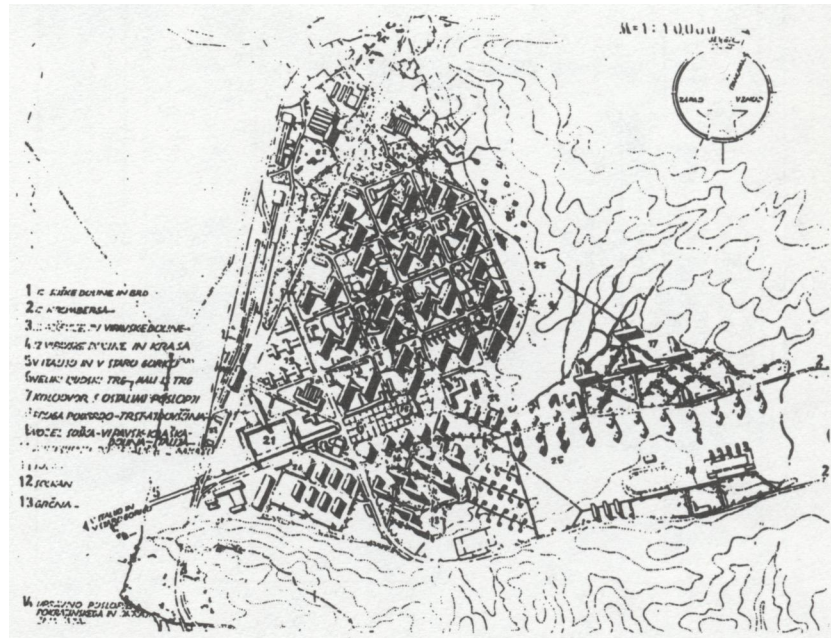
Druga, Ravnikarjeva zasnova vero v morebitno kasnejšo združitve povsem opušča. Med mestoma zazija 300 metrov širok prazen prostor, prostor bodoče žice in potencialnih minskih polj.

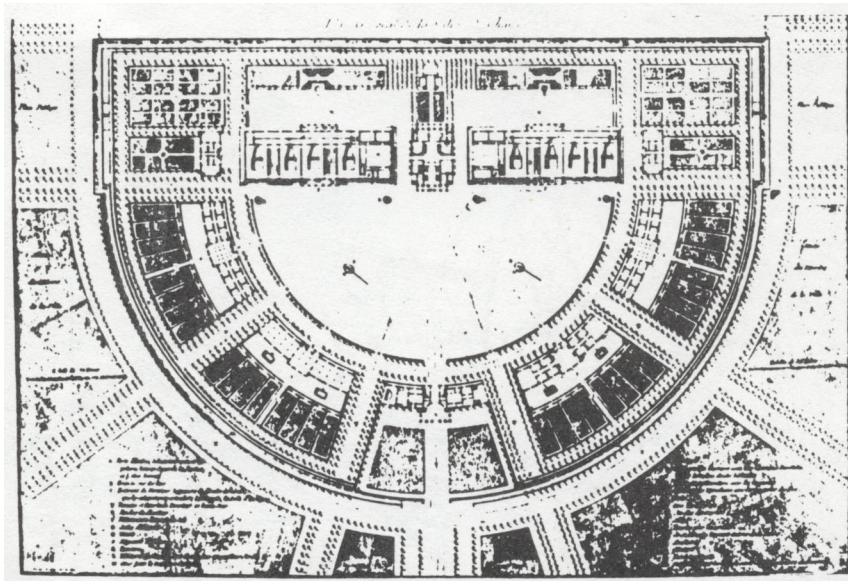
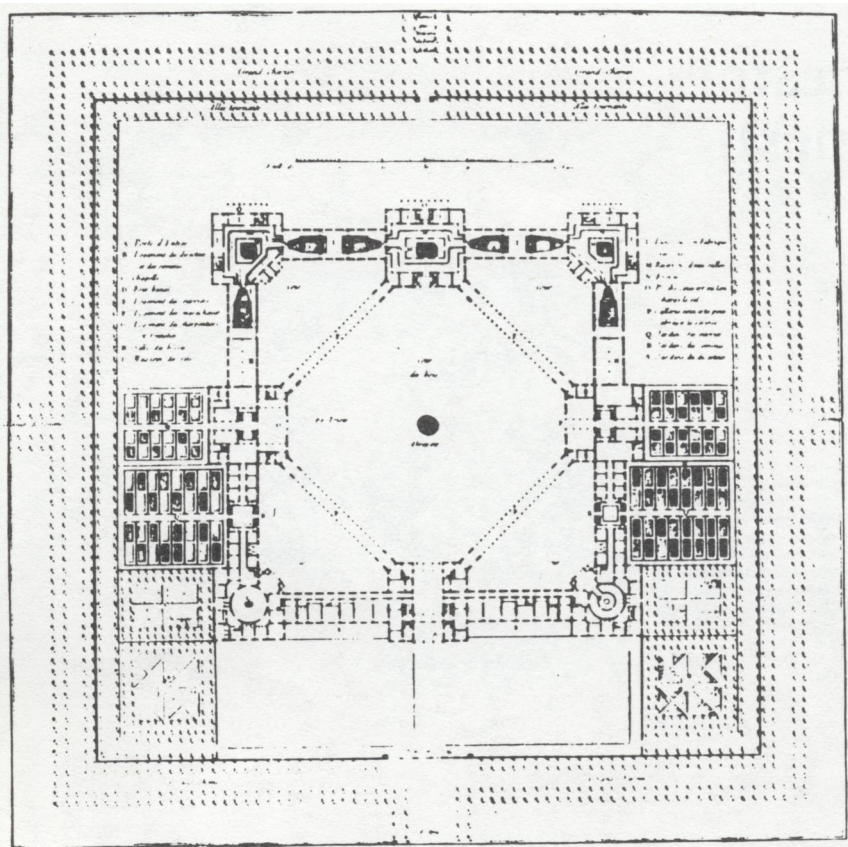
Novo mesto je zasnovano kot samosvoje, avtonomno in moderno mesto.

"... Zgradili naj bi nekaj velikega, lepšega in ponosnega, nekaj, kar bi sijalo preko meje ..." (po pričevanju prof. Ravnikarja). Moderni urbanizem oz. urbanizem moderne postane tako tudi orožje v emancipaciji nove družbene ureditve. Razlika med starim in novim mora biti razvidna tudi na ravni forme.

Chaux I versus Chaux II

Kot poudarja Emil Kaufmann v znameniti knjigi *Od Ledouxa do Le Corbusierja*, se v primeru mesta La Saline de Chaux, prvega idealnega mesta industrijske dobe, v prehodu od prvega plana k drugemu zgodi eden največjih prelomov v zgodovini arhitekture (urbanizma), in sicer zlom klasično baročne enotnosti forme.

Rojeva se nova paradigma (v Kahunovem smislu).

V drugem planu za La Saline de Chaux so zajete že vse prvine Le Corbusierjevega Sodobnega mesta: prometne osi, paviljonsko zasnovani objekti v zelenju, proizvodnja in obvladovanje le-te (direktor) v središču, narava kot bistven element mesta, socialni programi objektov itd. Rodi se moderni urbanizem oz. urbanizem moderne.

Nova Gorica nosi po zaslugi prof. Ravnikarja, Le Corbusierjevega učenca, močen pečat moderne.

Chaux I in Chaux II sta si v istem razmerju kot nova in stara Gorica, sta dve različni paradigmi s sebi lastnimi zakonitostmi. Ni ju mogoče samovoljno združiti v eno, ne da bi eno ali drugo identiteto izničili.

Somestje

Oba zgoraj navedena primera pričata dvojce: da je Nova Gorica zavestno nastala kot samosvoje mesto in da njena različnost (mesto moderne) ni zgolj naključje, temveč da je utemeljena v retroverigi: Ravnikar - Le Coubusier - Ledoux - (Akropola?).

Meja, ki je Gorici odvzela zaledje, je generirala novo mesto tik ob starem in ustvarila enkratni fenomen: somestje dveh (paradigmatsko) različnih mest.

Starih, po izvoru in zasnovi klasično baročnih mest je veliko, povsem novih mest, mest moderne, pa je zelo malo. Somestij skoraj ni.

Vinko Torkar, dipl. inž. arh., Nova Gorica